

БУХГАЛТЕРСЬКА І ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Тараненко О.

Національний університет харчових технологій

Одним із видів активів підприємства, а саме їх необоротної частини, є основні засоби. В економічній літературі існує багато пояснень терміна «основні засоби». Наявність основних засобів на підприємстві, їх моральний та фізичний стан забезпечують ефективну роботу підприємства, а тому дослідження їх сутності не втрачає своєї актуальності.

Бухгалтерська сутність основних засобів розкривається через подвійний запис. Вони входять до складу необоротних активів і показуються в активі балансу і одночасно є складовою власного необоротного капіталу підприємства і відображаються у пасиві балансу, як джерело формування статутного капіталу.

Категорія основних засобів запозичала від категорії основних фондів вартісну сутність, а від засобів праці — споживчу сутність. Тим самим таке з'єднання дає можливість господарській практиці забезпечити єдність вартісного обліку і споживчого аспекту руху і використання засобів праці.

Податковий кодекс розглядає основні засоби як матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 2500 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 2500 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік) [1].

Загальноекономічне визначення основних засобів покладено в основу термінів, які використовуються як для бухгалтерського обліку, так і для оподаткування. При цьому в бухгалтерському обліку прийнято використовувати термін «основні засоби», а для цілей оподаткування — термін «основні фонди». Основні засоби — це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання в процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-правових дій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких становить більше ніж один рік [2, с. 100].

К. Маркс вже зазначав, що засоби праці протягом усього процесу їх функціонування зберігають свою форму по відношенню до продукту. Після повного фі-

зичного зносу вони йдуть на брукхт та замінюються новими. Для придбання засобів праці необхідно авансувати капітал одразу, але брати участь у обороті цей капітал буде частинами, по мірі зносу засобів праці.

К. Маркс остаточно визначив головну розбіжність між видами капіталу, яка, на його думку, полягає у способі перенесення своєї вартості на виготовлений продукт.

Відповідно до МСБО 16 «основні засоби — це матеріальні активи, якими підприємство володіє з метою їх використання в процесі виробництва, постачання товарів, здійснення послуг, надання в оренду, або для цілей управління, й які, як передбачається, будуть використовуватися протягом більш одного звітного періоду». МСФЗ 16 поширюється на всі види активів, що відповідають даному визначенню, крім лісних угідь і подібних відтворених природних ресурсів. Таке визначення основних засобів, на наш погляд, вдало підкреслює спосіб їх використання, але не враховує всіх ознак, що визначають їх сутність [3].

П(С)БО 7 «Основні засоби» визначає основні засоби як матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [4].

Проведені нами дослідження та вивчення наукового надбання попередників підтверджують неоднозначність поглядів щодо складу та бухгалтерської і економічної сутності основних засобів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Податковий кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112)// [Електронний ресурс] // — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

2. Демченко Т.А. Дослідження основних концепцій дослідження активів / Т.А. Демченко // Актуальні проблеми економіки. — 2006. — № 3. — С. 97–102.

3. МІЖНАРОДНИЙ СТАНДАРТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ 16 (МСБО 16) Основні засоби // [Електронний ресурс] // — Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_014

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» Затверджено наказом Міністерства фінансів України № 92 від 27 квіт. 2000 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. — Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

Науковий керівник: Осадча Г. Г.